

Temes

- Onomàstica de la Conca de Tremp i la Terreta (i també de l'àmbit pirinenc i dels municipis i les comarques veïnes)
- Toponímia i medi natural: la geologia, el clima, les aigües, la vegetació, la fauna i el paisatge físic en general

Secretaria

Isabel Sanjust Castells
Servei Comarcal de Català del Pallars Jussà (CNL Lleida)
Consorci per a la Normalització Lingüística
Adreça postal: Carrer de Soldevila, 18. 25620 Tremp
Adreça electrònica: pallarsjussa@cpnl.cat

Inscripció

Per assistir al col·loqui cal fer la inscripció abans del 30 d'abril. La inscripció és gratuïta i s'ha de fer per correu electrònic a l'adreça sdo2022tremp@gmail.com. Cal especificar-hi les dades personals (nom i cognoms, adreça electrònica i domicili) i els dies que s'hi assistirà. L'organització ha previst la realització d'un dinar de cloenda (a càrrec particular) el diumenge 8, a prop de Sapeira. Els interessats, en principi, a participar-hi caldrà que ho indiquin en el correu d'inscripció del col·loqui. En el seu moment l'organització comunicarà el lloc i el preu, i en demanarà confirmació d'assistència.

Lloc

Divendres i dissabte: seu de l'Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya (Passeig de Pompeu Fabra, 21, Tremp).
Diumenge: sala polivalent de la Casa Nova (Casa Sullà) de Sapeira (Sapeira).

Allotjament

Hotel Alegret (Plaça de la Creu, 30. Tremp)
Hotel Segle XX (Plaça de la Creu, 8. Tremp)
Hostal La Canonja (Passeig del Vall, 5. Tremp)
Hostal Buenos Aires (Av. dels Pirineus, 11. Tremp)

Comunicacions

La data límit per lliurar el text definitiu –que haurà de tenir una extensió màxima de 35.000 caràcters amb espais– per a la publicació de les actes serà el 30 de setembre de 2022.

Coordinadors

Sílvia Romero Galera (CPNL)
Joan Tort Donada (UB/SdO)
Joan Anton Rabella Ribas (Oficina d'Onomàstica IEC / SdO)

Comitè científic

Aureli Barrull (Fem Terreta)
Lluís Colomé (Fem Terreta)
Jordi Mir i Parache (IEC/SdO)
Ramon Sistac Vicén (UdL/IEC/SdO)
Xavier Terrado Pablo (UdL)
Albert Turull Rubinat (UdL/IEC/SdO)
Silvia Veà (URV/SdO)

47è Col·loqui de la Societat d'Onomàstica Onomàstica de la Conca de Tremp i la Terreta

Tremp – Sapeira,
6–8 de maig de 2022

Introducció

Les comarques nord-occidentals del país són, a dia d'avui, les que han estat menys estudiades d'una manera sistemàtica des del punt de vista onomàstic. Tot i el gran interès que hi ofereix tant la toponímia com l'antroponímia, que ja va ser posat en relleu pels lingüistes que al principi del segle XX les van resseguir, i tot i el fet que Joan Coromines les convertís en un dels àmbits predilectes de les seves excursions de recerca, podem dir a hores d'ara que continuen sent, almenys en el pla de la recollida i fixació integral dels seus noms de lloc i de persona, les *grans desconegudes*. Tot i això, es percep durant les darreres dècades a tot el domini pirinenc i prepirinenc el sorgiment d'una presa de consciència dels seus valors i la defensa i reivindicació del seu patrimoni cultural en el sentit més ampli de l'expressió. Proponem, doncs, centrar el 47è Col·loqui de la Societat d'Onomàstica (SdO) en un sector especialment emblemàtic de l'àmbit descrit, Tremp i el seu entorn immediat: la Conca, per una banda, i la Terreta, per l'altra. Un domini geogràfic molt representatiu dels Prepirineus i de la seva intrínseca diversitat, que es concreta en un territori resseguit per dos dels principals rius del país (la Noguera Pallaresa a la part de la Conca de Tremp i la Noguera Ribagorçana al cantó de ponent, conegut tradicionalment com la Terreta). I un territori que, pel fet de ser en bona mesura, en el pla lingüístic i dialectològic, un àmbit de transició, ofereix el màxim interès per a incentivar i promoure l'estudi en sentit ampli de la seva onomàstica. Un estudi que ja compta amb els precedents assenyalats, i els que s'han materialitzat posteriorment (com el recull de noms de Tremp i de Claret de Jordi Mir, de l'any 1983, o les recerques impulsades a partir dels anys 90 per tota la Ribagorça per Xavier Terrado), però que ara, en la perspectiva d'una reivindicació general dels Pirineus i dels seus valors en un sentit integral –culturals, patrimonials, paisatgístics–, pren una dimensió de necessitat peremptòria i inajornable.

Organització

Societat d'Onomàstica

Institut d'Estudis Catalans

Servei Comarcal de Català del Pallars Jussà

Entitats col·laboradores

Ajuntament de Tremp

Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya

Fem Terreta. Associació pel Patrimoni de la Terreta

Consell Comarcal del Pallars Jussà

Consorti per a la Normalització Lingüística

Divendres 6 de maig

(seu ICGC, Tremp)

17.00 Parlaments d'inauguració del col·loqui.

17.30 **Miquel Parella:** *Explotacions de la Base de noms geogràfics de l'ICGC sobre toponímia pallaresa.*

17.50 Acte de reconeixement de la tasca onomàstica de **Jordi Mir** a càrrec de **Ramon Sistac.**

18.15 Recorregut toponímic pel nucli urbà de Tremp a càrrec de **Jordi Mir.**

19.30 Tast de productes locals (Ajuntament de Tremp).

Dissabte 7 de maig

(seu ICGC, Tremp)

9.30h Ponència inaugural: **Joan Tort:** *Paraules i universos. Un recorregut pels paisatges de la Conca i de la Terreta a través dels seus noms de lloc.*

10.15 **Ventura Castellvell:** *Rafael de la Torre i la toponímia de la Conca de Tremp.*

10.30 **Antoni Jaquemot Ballarín:** *Topònims preromans de les Conques de Tremp (Deçà, Dellà, Gavet) i de la Terreta.*

10.45 **Jordi Mir Parache:** *Renoms i malnoms de la Conca de Tremp fa 50 anys.*

11.00 **Antoni Garcia Osuna:** *Isona, 1890: anàlisi onomàstica del cens electoral.*

11.15 Debat de les primeres comunicacions.

11.30 Pausa cafè.

12.00 **Josep M. Bertran Comellas:** *La recepció de la toponímia preromana prepirinenca dins la documentació medieval.*

12.15 **Núria Garcia Quera:** *Els topònims començats en Est- i la seva etimologia.*

12.30 **Joan Anton Rabella:** *Els estudis de toponímia de la vall de Boí, un cas excepcional.*

12.45 **Xavier Magrinyà Minguell:** *El terme municipal dels Pallaresos a través de la toponímia.*

13.00 **Fèlix Bruguera i Joan Tort:** *El territori i el paisatge del terme municipal d'Osor (Guilleries, la Selva) a partir de la seva toponímia.*

13.15 Debat de les segones comunicacions.

13.30 Dinar.

16.00 **Pau Tomé Dessy:** *La georeferenciació toponímica com a clau per a l'estudi del medi natural i la seva problemàtica. El massís de Montserrat com a cas d'estudi.*

16.15 **Mar Font Martí:** *Consideracions sobre el sufix col·lectiu botànic -au en la toponímia (pre)pirinenca de la Gascunya comengesa. Aproximació a les dades de l'enquesta de Sacaze (1887).*

16.30 **Jesús Bernat i Ventura Castellvell:** *Instruccions de Joan Coromines per a la notació fonètica de l'Onomasticon Cataloniae (1956).*

16.45 **José Enrique Gargallo i Mar Batlle:** *El projecte de la digitalització de l'Onomasticon Cataloniae.*

17.00 Debat de les comunicacions de la tarda.

18.00 Interpretació del paisatge geològic de la Conca de Tremp, des de Claret, a càrrec de **Jordi Panisello Martí.**

Diumenge 8 de maig

(sala polivalent de la Casa Nova de Sapeira)

10.00 Ponència de clausura:

Glòria Francino: *Noms de la Terreta: Espluga de Serra i voltants.*

10.45 **Xavier Planas, Àurea Ponsa, Joan Tort i Jordi Corominas:** Valorització de les dades toponímiques en el treball de planificació d'una campanya de reconeixement geològic i geomorfològic. La conca baixa del barranc d'Esplugafreda (la Terreta, Pallars Jussà) com a cas d'estudi.

11.00 **Albert Santasusagna i Joan Tort:** *De la Terreta a la Ribagorça. Contribució al coneixement de la hidronímia del Prepirineu Central.*

11.15 **César López Leiva:** *Una aproximació taxonòmica a la (sin)fitotoponímia de la Terreta. Paral·lelismes amb els topònims vegetals del Sistema Ibèric peninsular.*

11.30 Debat de les comunicacions del matí.

11.45 Recorregut toponímic pels miradors de la Terreta emplaçats a Sapeira a càrrec de **Aureli Barrull.**

13.00 **Lluís Colomé:** *La toponímia dels antics termes de Sapeira, Espluga de Serra i Castissent. Primers resultats d'una recerca d'urgència basada en fonts orals (2017-2022).*

14.30 Dinar de clausura.